

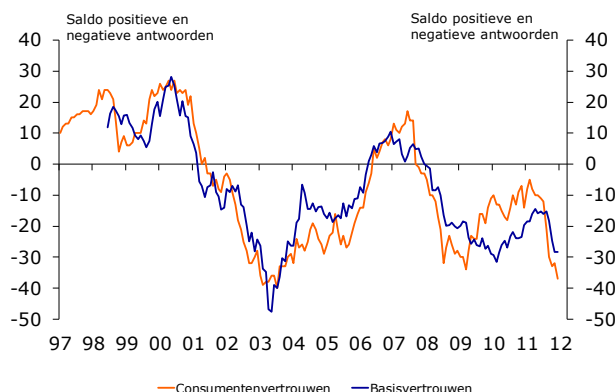
Consument te pessimistisch gestemd

Rabobank

In maart kwam de indicator voor het consumentenvertrouwen uit op -39. Het is onterecht dat Nederlandse consumenten zo somber gestemd zijn over de ontwikkelingen van de economie. Zij laten zich deels leiden door emoties in plaats van de economische werkelijkheid.

Figuur 1: Consument laat zich put in praten

Bron: CBS, Rabobank

Consumenten waren in maart, evenals in de voorafgaande maanden, zeer pessimistisch gestemd. Het consumentenvertrouwen ging in de tweede helft van 2011 hard onderuit: van -12 in juli tot -37 in december. Zo'n snelle daling van het sentiment onder consumenten deed zich nog niet eerder voor, zelfs niet op het dieptepunt van de financiële crisis in 2008. Tot nu toe is de stemming onder consumenten niet verbeterd. Per saldo kwam de indicator van het consumentenvertrouwen in maart 2012 uit op -39. Dit is geen goed nieuws, aangezien het consumentenvertrouwen een voorlopende indicator van de consumptie vormt en sombere consumenten de portemonnee niet verder open gaan trekken.

Economische ontwikkelingen vormen het fundament van het consumentenvertrouwen. De situatie op de financiële markten, gemeten aan de hand van de ontwikkeling van aandelenkoersen en renteontwikkelingen, is daarbij van belang evenals veranderingen in inkomens- en de vermogenspositie van consumenten. Indicatoren voor de algemene economische vooruitzichten, zoals ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en inflatieontwikkelingen, hebben ook hun weerslag op het vertrouwen.¹ De verslechtering van het sentiment onder consumenten in de afgelopen periode is te verklaren aan de hand van de bovenstaande economische fundamenteen. Immers, ten opzichte van een jaar geleden zijn de aandelenkoersen gedaald en is het huizenvermogen van consumenten afgenomen. Daarnaast zijn de algemene economische vooruitzichten verslechterd: de werkloosheid is opgelopen en de inflatie gestegen. Op dit moment lijkt de economische situatie zich te stabiliseren, waardoor het neerwaartse effect van de economische ontwikkelingen op het consumentenvertrouwen beperkt is.

Ten opzichte van februari zijn consumenten pessimistischer geworden over het economische klimaat in de komende 12 maanden. Zij waren ook negatiever over de economische situatie in de afgelopen 12 maanden, maar in mindere mate. De deelindicator voor het economisch klimaat kwam in maart uit op -65. Consumenten beoordeelden hun eigen financiële situatie ook negatiever dan een maand geleden. De deelindicator voor de koopbereidheid daalde naar -22. Uit deze cijfers kan worden geconcludeerd dat consumenten veel negatiever gestemd zijn over het economische klimaat dan over de koopbereidheid. Zij verwachten dus dat de huidige economische situatie, slechts in beperkte mate gevolgen heeft voor de eigen financiële situatie. Met andere woorden, consumenten nemen aan dat de pijn van de recessie bij anderen komt te liggen dan henzelf.

¹ Zie ook: van de Belt, R. (2012). Consument laat zich put in praten. Themabericht 2012/02, Rabobank Nederland.

Consument te pessimistisch gestemd

Rabobank

Consumenten zijn op dit moment negatiever dan de bovenstaande economische factoren rechtvaardigen (het basisvertrouwen in figuur 1). Dit wordt veroorzaakt door 'in het heetst van de strijd'-effecten. Onzekerheid en de onophoudelijke stroom aan slecht nieuws in de afgelopen maanden (Europese schuldencrisis, mogelijke korting van pensioenen, extra bezuinigingen etc.) hebben hun stempel gedrukt op het sentiment. De Nederlandse consument heeft zich dan ook in belangrijke mate de put in laten praten. Het verschil tussen het consumentenvertrouwen en basisvertrouwen neemt echter wel af. De consument lijkt op dit moment dan ook minder losgezongen van de (minder) harde werkelijkheid dan een paar maanden geleden. In augustus 2011 bedroeg het verschil tussen het consumentenvertrouwen en het basisvertrouwen ruim veertien punten, het verschil is inmiddels is teruggelopen tot ruim drie punten.

De economische omstandigheden zorgen er voor dat de Nederlandse consument vermoedelijk pessimistisch gestemd blijft. Met een wegvallende handelsmotor en een overheid die op de rem trapt, is het echter van groot belang dat de consument zich niet laat leiden door zijn emoties. Angst en onzekerheid leiden tot uitstelgedrag, terwijl we juist nu koopgrage consumenten nodig hebben. Hopelijk krijgen consumenten (nog meer) oog voor de economische fundamenten in plaats van sentimenten, waardoor de consumentenuitgaven dit jaar hoger uit kunnen komen.

Consument te pessimistisch gestemd

Rabobank

Rabobank Kennis en Economisch Onderzoek

	Tel.	E-mail:
<u>Chef econoom</u>		
Wim Boonstra	030 21 66617	W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl
<u>Internationaal Economisch Onderzoek</u>		
Allard Bruinshoofd*	63272	W.A.Bruinshoofd@rn.rabobank.nl
<u>Macro</u>		
Shahin Kamalodin	31106	S.A.Kamalodin@rn.rabobank.nl
Tim Legierse	62677	T.Legierse@rn.rabobank.nl
Michiel Verduijn	30522	M.P.Verduijn@rn.rabobank.nl
<u>Landenrisico</u>		
Erwin Blaauw	62648	E.R.Blaauw@rn.rabobank.nl
Fabian Briegel	64053	F.Briegel@rn.rabobank.nl
Jeroen van IJzerloo*	62406	J.IJzerloo@rn.rabobank.nl
Herwin Loman	31105	H.Loman@rn.rabobank.nl
Reintje Maasdam	31403	R.Maasdam@rn.rabobank.nl
Ashwin Matabadal	61601	A.R.K.Matabadal@rn.rabobank.nl
Reinier Meijer	31568	R.Meijer@rn.rabobank.nl
Anouk Ruhaak	64860	A.N.Ruhaak@rn.rabobank.nl
<u>Nationaal Economisch Onderzoek</u>		
Hans Stegeman*	31407	H.W.Stegeman@rn.rabobank.nl
<u>Macro</u>		
Ruth van de Belt	60143	R.Belt@rn.rabobank.nl
Maarten van der Molen	64214	M.T.Molen@rn.rabobank.nl
Danijela Piljic	31104	D.Piljic@rn.rabobank.nl
Anke Struijs	31408	A.C.A.Struijs@rn.rabobank.nl
Theo Smid	67599	T.H.Smid@rn.rabobank.nl
Paul de Vries	30172	P.Vries@rn.rabobank.nl
<u>Regionaal</u>		
Rogier Aalders	31393	R.Aalders@rn.rabobank.nl
Cynthia Briesen	31411	C.C.Briesen@rn.rabobank.nl
Frits Oevering	64439	F.J.Oevering@rn.rabobank.nl
Anouk Smeltink-Mensen	66404	A.H.H.M.Smeltink@rn.rabobank.nl
Willem van der Velden*	62478	W.Velden@rn.rabobank.nl
<u>Financiële Sector Onderzoek</u>		
Yvette Jörissen	64931	Y.M.Jorissen@rn.rabobank.nl
Dick Scherjon	31405	D.P.Scherjon@rn.rabobank.nl
August Sjauw-Koen-Fa	31406	A.R.Sjauw@rn.rabobank.nl
Nicole Smolders	79108	N.M.P.Smolders@rn.rabobank.nl
Leontine Treur	67084	L.Treur@rn.rabobank.nl
Bouke de Vries*	61195	Y.B.Vries@rn.rabobank.nl

030 21

*Hoofd